

Володар світу казкових фантазій

Інформаційний список
та матеріали для проведення заходів
із нагоди 100-річчя від дня народження
італійського дитячого письменника
Джанні Родарі

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

Володар світу казкових фантазій

Інформаційний список та матеріали для проведення заходів
із нагоди 100-річчя від дня народження
італійського дитячого письменника Джанні Родарі

Київ – 2020

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.

Укладач Л.М. Ільченко.

Літературний редактор В.В. Зеленська.

Володар світу казкових фантазій: інформ. список та матеріали для проведення заходів із нагоди 100-річчя від дня народж. італ. письменника Джанні Родарі / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Л. М. Ільченко. – Київ, 2020. – 40 с.

Видання включає біографічну довідку Джанні Родарі, перелік його творів у бібліотеці, список літератури та ресурсів мережі Інтернет про життєвий та творчий шлях, цитати письменника та вислови про його доробок, а також кросворд про життя та творчість, вікторину «Упізнай героя за описом» за казковою повістю «Пригоди Цибуліно», гру «Знайди відповідні слова» за віршем «Поштові листівки з видами міст».

*«Його книжки потрібні всім нам,
бо якщо в дитини не буде достатньо
вітамінів веселощів
і вітамінів фантазії...,
то вона не буде дитиною...».*
Г. Почепцов, український письменник

Казкар із сонячної Італії

Відомий дитячий італійський поет, прозаїк втілює свою незвичайну казкову уяву у велику кількість казок та віршів, завдяки яким донині діти не перестають фантазувати, вигадувати, насолоджуватися авторськими «веселими вітамінками». Ювілейний 2020 рік є визначним для вшанування його пам'яті – 100-річчя від дня народження італійського письменника, казкаря, журналіста, громадського діяча, колишнього вчителя початкових класів, доброго друга маленьких читачів, розробника фантазійної ігрової граматики.

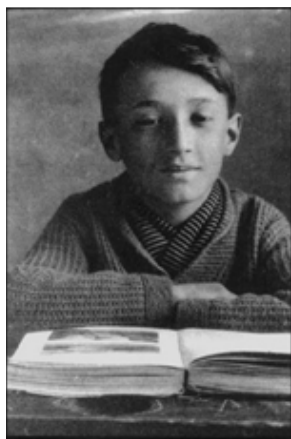
Джованні Франческо Родарі народився 23 жовтня 1920 року у містечку (муніципалітеті) Оменї, що знаходиться на півночі Італії у провінції Вербано-Кузіо-Оссол, біля підніжжя Альп, у сім'ї Джузеппе та Мадалени Родарі, де зростали троє хлопчиків – Маріо, Джованні та Чезаре. Батьки переїхали на роботу з провінції Варезе. У небагатій родині панувала щаслива сімейна атмосфера, пронизана любов'ю і турботою. Батько був пекарем і як люблячий тато завжди випікав для своїх дітей дюжину улюблених булочок. Але він рано пішов із життя, Джованні було тільки 10 років. Так згадував останні миті життя свого батька майбутній письменник: «Останнє, що запам'яталось про батька, – саме те, як він намагався та не міг зігріти

біля печі свою змерзлу спину. Він весь промок та тремтів, тому що бігав у грозу під проливним дощем виручати кошеня, яке жалібно нявкало серед калюж. Через тиждень батько помер від запалення легень». 1930 року після смерті батька мати вважала за краще повернутися до рідного містечка Гавірате (регіону Ломбардія провінції Варезе), де працювала у будинках багатих людей, а діти ходили до школи.

Хлопчик ріс хворобливим. Захоплювався малюванням, музикою (деякий час вивчав гру на скрипці), читанням книжок, писав вірші. Мріяв стати художником, пізніше – винахідником, майстром незвичайних, неймовірних нових іграшок, які могли би бути цікавими для дітей протягом тривалого часу. Він був упевнений, що іграшки такі ж важливі для дітей, як і книги.

Дитинство та юність майбутній письменник провів у містечку Гавірате, навчаючись у різних навчальних закладах із 1931 по 1937 роки. Грошей на навчання у сім'ї не вистачало, тому спочатку хлопець навчався в духовній семінарії, де зазвичай учнів годували та одягали. Джанні виділявся серед інших учнів своїми відмінними оцінками у навчанні, був активним членом католицької організації. Навіть у 1936 році опублікував вісім коротких оповідань у католицькому тижневику «Молодіжна акція».

1939 року вступив на філологічний факультет Католицького університету в Мілані, де самостійно вивчав філософію, суспільствознавство, засвоював праці Ніцше, Штірнера, Шопенгауера, Леніна, Троцького тощо. «Ці роботи, – прокоментував він пізніше, – мали два результати: спонукання до свідомої критики корпоративізму та примушення себе зацікавитися марксизмом як концепцією світу». Крім того, взимку 1937-1938 років він влаштувався викладачем італійської мови до дітей німецьких євреїв, які знайшли прихисток у Італії від переслідувань фашистів, проживаючи на фермі поблизу передгірського озера Маджоре. Спілкування з дитячою аудиторією дало можливість складати невеликі історії та казки, оскільки ніяких підручників у наявності не було. Йому подобалося працювати з дітьми, вигадувати для своїх маленьких учнів кумедні та повчальні опо-

віді. Ось такі спогади письменника про довоєнний період його педагогічної діяльності: «...З дітьми займався з семи до десяти ранку, а залишок дня проводив у лісі – бродив та читав Достоевського... Трохи навчившись німецькій, я накинувся на німецькі книги з тією одержимі-

стю і захватом, які приносять вивчаючому мову найбільше користі, ніж будь-які систематичні заняття... Одного разу у «Фрагментах» Новаліса (1772-1801) я виявив таке висловлювання: «Якби ми мали фантастику, як маємо в своєму розпорядженні логіку, було б відкрито мистецтво придумування». Чудова думка! Взагалі «Фрагменти» Новаліса – джерело премудрості, майже в кожному міститься несподіване відкриття... Кілька місяців потому, коли я познайомився з французькими сюрреалістами, мені здалося, що в їхньому методі я виявив ту саму «фантастику», яку шукав Новаліс». До мистецтва фантастики, або фантазування, він звернеться у подальшій своїй літературній творчості та розробить свою ігрову мовну систему. Для цього він спеціально завів «Зошит Фантастики», куди мав змогу постійно занотовувати свої роздуми, таким чином оживляти слова та образи.

Закінчити навчання в університеті йому завадила Друга світова війна, яка для Італії розпочалась у 1940 році. Через стан здоров'я Родарі звільняють від призову до армії, а скрута змушує піти на роботу до одного з відділень фашистської партії. Але подальші драматичні події війни глибоко вплинули на його особисті почуття та вчинки, коли він отримав у вересні 1943 року звістку про смерть своїх друзів Н. Б'янки, А. Марвеллі та брата Чезаре, які були інтерновані до концентраційного табору в Німеччині. Він розірвав зв'язок із фашистською організацією та долучився до італійського руху Опору. А у 1944 році вступив до Італійської комуністичної партії, що в подальшому допомогло стати журналістом, навіть почати писати для маленьких читачів.

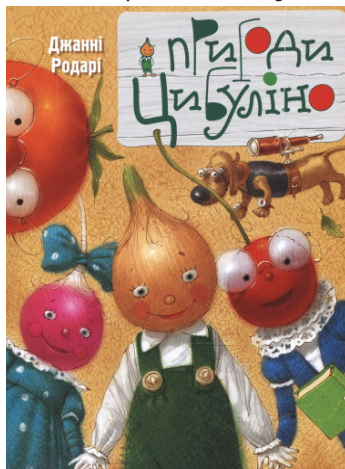

Одразу після війни він очолив у Варезе місцеву щотижневу газету «Новий порядок» («Ордіне нуово»), де з'явилися його перші оповідання під псевдонімом Франческо Аріоккі. Статті молодого кореспондента відкрили його неабиякий журналістський талант, вміння побачити важливе у житті та захоплююче розповісти на сторінках щотижневика. В 1948 році Дж. Родарі запросили працювати до міланської газети «Єдність» («Уніта») – офіційного органу італійських комуністів. Він відвідував фабрики, заводи, італійські селища, спілкувався з простими людьми, «і я говорив у своїх віршах про те, що бачив, роз'їжджаючи країною». За власним зізнанням, кореспондент Родарі несподівано став дитячим письменником: головний редактор виділив йому у недільному випуску газети рубрику «Куточок для дітей». «Це мав стати свого роду куточок гумору. Я спробував, і те, що вийшло, виявилось більш-менш втішним. Мої історії охоче читали і дорослі, і діти. Тоді головний редактор вирішив систематично друкувати цей «Куточок для дітей» кожної неділі, а готувати його доручив мені. Тут я опублікував свої перші жартівливі вірші». Таким чином на сторінках італійської газети з'являлися вірші та казки Ліно Пікко (ще одного псевдоніму Джанні Родарі).

У 1950 році він став редактором тільки-но створеного щотижневого дитячого журналу «Піонер» у Римі, перший номер якого вийшов у вересні того ж року. Наступного 1951 року він опублікував свою першу дитячу книжку – збірку «Книжка веселих віршів», куди увійшли такі відомі вірші, як «Чим пахнуть ремесла?», «Якого кольору ремесла?», де письменник використав найбільш доступну для дитячого мислення національну форму віршів, так звану філастроке (жартівливі, потішні віршики, лічилочки, нісенітничі невідомих авторів, що складаються у живому довільному розмірі та передаються із вуст в уста протягом багатьох поколінь). Поезія молодого журналіста відрізнялася від тогочасної друкованої масової продукції для дітей в Італії. Багато його віршів народжувалися зі спостережень над життям простих людей різних професій. Наприклад, розповідь про булочника – це дитячі спогади про свого батька: «Мій батько був пекарем. З десяти років працював хлопчиком у пекарні, далеко від рідного дому. Потім йому вдалося відкрити свою власну маленьку пекарню. Я виріс серед мішків із борошном і вугіллям. Тому мені захотілося описати пекаря». У передмові до збірки він розповів про ще один із епізодів створення філастроке: «Один раз у редакцію прийшов лист від однієї жінки. «Я живу в темному і сирому підвалі, – писала вона. – У цьому підвалі росте мій хлопчик, його кличуть Чіччо. Напиши віршик і для нього». Отак з'явився на світ вірш «Чіччо», який українською згодом переклали Г. Кочур та М. Лукаш:

«Чіччо живе у підвальній кімнаті
Є в ній тапчанчик, де хлопцеві спати,
Є ще й ослоник, де можна присісти,
Є ще і столик, як треба поїсти.
В тому ж підвалі низеньке віконце, -
Зроду туди не досвічує сонце.
Чіччо рахує ноги прохожих,
Злізши в кутку на мішки із рогожки...».

У такий же спосіб писалися вірші про рибалку та його сина, про старого муляра, людину на підйомному крані, листоношу, трубочиста, інших простих людей та різноманітні професії. Весело звучить вірш про лудильника, який відкрив свою майстерню «прямо під сонцем, на площі базарній». Приємно дивитись на швидкі, спритні рухи цього хлопця, в руках якого старі «підліковані» чайники, казанки починають виблискувати та сяяти, ніби нові. А у вірші «Пожежні» створено образ безстрашного приборкувача полум'я, перед яким відступають і злий вогонь, і чадний дим. Добре, коли у людини відважне серце, золоті руки, - цю думку поет доносить до дітей просто, безпосередньо, без зайвих повчань. Отже, головна тема віршів - праця, улюблені герої - люди звичайних буденних професій - нічний сторож, рибалка, булочник, чистильник взуття, шахтар, шкільний учитель, журналіст тощо.

Того ж року на сторінках журналу «Піонер» була надрукована під назвою «Роман про Цибуліно» всесвітньовідома казка, яка тільки з 1957 року стала називатися «Пригоди Цибуліно». Дуже весела казка про дуже серйозні речі - про бідність і багатство, про гнобителів та пригноблених і, навіть, як це не дивно звучить у застосуванні до дитячої казки, про класову боротьбу. Цибуліно - основний герой твору, маленький веселий хлопчик-цибулинка, який очолив боротьбу за свободу проти Принца Лимона, Синьйора Помідора та чванькуватого Барона Апельсина. У казковому світі овочів, фруктів, комах, тварин панує несправедливість. Чесні «люди» потрапляють до в'язниці, а аристократи наживаються на праці бідних. Люди, тварини, птахи допомагають Цибуліно. Казка закінчується встановленням у Лимонному королівстві Вільної республіки, вони проганяють усіх представників вищих класів

або змушують їх жити життям простого населення. Доля Барона Апельсина – стати «худим, як хлист», образ абсурдний, але вельми виразний. В утопії, якою закінчується книжка, сімейний замок графинь Вишеньок перетворився у Палац дітей із кінотеатром, ляльковим театром та кімнатами для ігор, занять спортом. А головною подією стала школа: «То в замку тепер є школа? ...І сам замок тепер не замок, а палац для дітей. Там є кімнати для гри у настільний теніс, кімната для малювання, ляльковий театр, у якому виступає сам Буратіно, є кінотеатр та інші розваги. Є там і найкраща для дітей розвага – школа. Тепер Цибуліно і Вишенька сидять поруч за однією партою і разом вивчають арифметику, італійську мову, історію і всі інші науки, які треба знати, щоб захищатися від будь-яких шахраїв і гнобителів та тримати їх подалі від рідної країни». Письменник відмовився від звичних героїв чарівних казок та створив неповторну та оригінальну фруктово-овочеву країну, але зберіг італійські казкові традиції та традиції театральних комедій. У творі фантастика тісно переплітається з реаліями життя. Як зазначав сам автор, він міг створити казку про кожний овоч та фрукт.

У 1952 році на світ з'являється ще одна збірка італійського поета «Потяг віршів», де автор розповідає про все, що стосується залізниці та залізничних колій – «Шість тисяч потягів», «Дитяча залізниця», «Тунель», «Спальний вагон», «Третій, другий, перший клас», «Товарний потяг», «Ешелон» та інші цікаві віршики. Письменник знайомить маленьких читачів із різноманітним життям залізниці. Того ж року Джанні Родарі відвідав разом із групою італійців Радянський Союз. Згодом він зазначав: «Радянський Союз був першою країною, яка з такою щедрою теплотою поставилася до моїх казок та дитячих віршів, визнавши їх навіть раніше, ніж Італія, де лише в останні роки мої твори стали проникати в шкільні підручники». Вперше радянські читачі познайомилися з творчістю Джанні Родарі завдяки перекладам російського письменника С.Я. Маршака. У статті «Чому я переклав вірші Джанні Родарі» він писав: «Писати вірші, гідні стати поруч із народною піснею, вміють тільки ті поети, які живуть із народом спільним життям та говорять його мовою. Таким поетом я вважаю Джанні Родарі. У його віршах я чую дзвінки голоси хлопчаків, які граються на вулицях Рима,

Болонї, Неаполя». Італієць високо цінував досвід російського письменника, вірші якого, в свою чергу, перекладав італійською мовою. У 1953-1955 роках у СРСР виходять його декілька збірок віршів («Вірші», «Здравствуйте, діти!», «Поїзди та міста») та казкова повість «Пригоди Цибуліно», які відразу завоювали серця маленьких читачів. Доля останньої книги стала щасливою, тому що до кінця ХХ століття повість-казка витримала майже 60 видань загальним тиражем у декілька мільйонів примірників. Частково небаченому успіхові казкова повість Родарі була зобов'язана ілюстраціям дитячого письменника, художника Володимира Сутєєва. Крім того за відомим твором неодноразово створювалися театральні постановки, мультфільм (1961), балет (1973) та музичний фільм (1973).

Енергійність, багатогранність світогляду, постійна робота над художньою творчістю, вимогливість до себе, працелюбність – усі ці якості були притаманні письменникові. Він навіть «хотів, щоб у добі існувало тридцять годин часу...». Протягом наступних років Джанні Родарі займався одночасно журналістською та літературною діяльностями. Він залучив до співпраці італійського журналіста, в подальшому дитячого письменника, сценариста – Марчелло Арджілі (1926-2014), який за його прикладом вирішив також писати для дітей короткі оповідання, сценарії до мультфільмів, дитячих телепередач. Згодом обидва письменники стали не тільки колегами, але й друзями. Саме М. Арджілі напише про нього

книжку «Джанні Родарі - майстер творчості» (2000). Крім того письменник встигав зустрічатися з дітьми, розповідати свої нові казки, оповіді, пересвідчуючись у належному сприйнятті цих творів саме дітьми.

У цей період особисте життя письменника також змінилося. 1953 року він одружився з Марією Терезою Феретті та через чотири роки став батьком доньки Паоли. Джанні Родарі був переконаний, що дітям потрібно надавати якомога більше самостійності, простору для розвитку своєї особистості. Він зазначав: «Я завжди з повагою ставився до Паоли, навіть коли вона була зовсім маленькою. Я не хотів, щоб вона дивилась на світ моїми очима - нехай у неї буде свій погляд. Діти - це завжди нове у світі, і, якщо ми будемо намагатися, щоб наші діти тільки копіювали нас, то світ катастрофічно почне старіти». І сам завжди залишався молодим душею, міг із легкістю спілкуватися з малечою, а діти охоче читали його казки та вчили напам'ять цікаві вірші.

З вересня 1956 р. по листопад 1958 р. письменник повернувся до роботи в підрозділі газети, де був спочатку кореспондентом, згодом керівником культурної сторінки та, врешті, головним редактором новин. Один зі співробітників газети згадував про цей період роботи письменника: «Входив Джанні, майже навшпиньки, боявся перешкодити - «Можна?», - запитував він. Зі своїм неслухняним чубчиком на лобі він був схожий на горобця. Приносив черговий комікс для дитячого розділу або давав читати свій останній вірш. «Рано чи пізно тобі дадуть Сталінську премію», - жартував я, натякаючи на успіх його віршів у Радянському Союзі. Родарі іронічно посміхався. Він знав, що великих письменників - від Платона до Пруста, Кафки та Достоевського - Сталін заборонив друкувати. «Добре ще, що не розстріляв», - кидав у дверях Родарі».

У 1957 році він склав іспит та став професійним журналістом, а з 1 грудня 1958 року почав працювати в італійській щоденній прогресивній газеті «Країна ввечері» («Паесе Сера»), вів популярну рубрику з політичних, новинних та митних питань за підписом Бенілюкс (псевдонім Дж. Родарі). Але займався також і письменницькою діяльністю. У 1959 році вийшла його казкова повість «Джельсомуно в Країні брехунів», яка стала оповідальним перевертнем, бо головний герой потрапляє в країну, де брехня стала законом, а правда переслідується як тяжкий злочин. У цій

країні все навпаки. Метафора «називати чорне білим» набула у творі казкового переосмислення дійсності, а сильний голос самого Джельсоміно, який руйнує стіни в'язниць, став голосом народної правди. Хлопчику Джельсоміно (у перекладі з італійської – Жасмину) з чарівним та сильним голосом, його другу котові Шкандибчику вдалося перемогти злого короля брехунів Джакомона, наново навчити котів нявкати, художника Бананіто малювати, а всіх жителів Країни брехунів говорити правду. Чому письменник звернувся до теми про брехню, чому написав казку про Джельсоміно? Відповідь його така: «Мені здається, що найбільш небезпечні вороги людства – це брехуни. У світі є сотня тисяч брехунів... Брехун – той, хто говорить «мир», а насправді хоче війни... Я дуже вірю в силу правди... Правда схожа на голос співака – той голос, від якого тремтять шибки».

У 1960 році письменник почав співпрацювати з видавництвом «Ейнауді», його книжки та слава поширилися Італією. Перша опублікована книга була збіркою віршів «У небі і на землі», до якої увійшли раніше складені та нові вірші («Неаполітанський хлопчик», «Листівки з видами міст», «Місяць над Києвом», «Танок усіх діток» інші). Його поезія зрозуміла маленьким читачам, хоча він не спрощував проблеми, які порушував у своїх віршах. Вони мають пізнавальний, виховний, комунікативний та естетичний аспекти. Наприклад, у вірші «Місяць над Києвом» дає маленьким дітлахам запитання-роздум:

«Чи місяць над Києвом
сяє так само
чудово,
як сяє над Римом?...».

В його віршах «чомучки» можуть дізнатися про найрізноманітніші речі: космічну станцію, безіменні зірки, школу для дорослих, літню спеку та хворого хлопчика тощо. Наприклад, автор змальовує історичні міста своєї країни:

ПОШТОВІ ЛИСТІВКИ З ВИДАМИ МІСТ

«Купує в Італії кожен турист.
Ось Рим – Колізей, Капітолій і Форум...
Мілан із славетним готичним собором.
Ось Піза з своєю похилою вежею.
Венеція краля з каналів мережею.
Ось Генуя – гавань, палаци блискучі,
Неаполь – затока, Везувій димучий...».

Тема єднання різних народів і країн реалізується у цьому віршику:

ТАНОК УСІХ ДІТОК

«Складаю цей віршик, рядок у рядок,
Для всіх, скільки є їх у світі, діток –
Діток-абіссінців, діток-італійців,
Діток-росіян і діток-австралійців,
Для чорних-пречорних, немов ті вуглинки,
Для зовсім червоних, неначе цеглинки,
Для жовтих, отих, що живуть у Китаї, –
У них вечоріє, коли в нас світає, –
Для тих, що живуть там, де льоду багато,
І лізуть в мішок, коли спати лягати,
Для тих, що у пралісі жити повинні,
Де шастають мавпи прудкі та невпинні,
Для всіх, що у місті живуть чи в селі,
Для всіх, що веселі, для всіх, що малі, –
За руки побравшись, безліч діток
По цілому світі веде свій танок –
Улітку в садах чи на луках весняних,
На всіх паралелях і меридіанах».

Книга «Казки по телефону» (1960) вражає багатством фантазії, оптимізмом та гумором автора. Збірка оповідань про мисливця-невдачу, палац із морозива, масляних чоловічків, шоколадну дорогу, чародійну палицю, чудесний дощ у Пйомбіно, історії королівства Ненажерії тощо розповідає своїй доньці Паолі батько Б'янкі, який працював комівояжером та весь час мандрував Італією. Щовечора він телефонував додому – і починалася нова казка. А оскільки за телефонну розмову, хоч і казкову, доводилося платити, то й казки виявилися зовсім короткими, але цікавими, дотепними та мудрими. Подібні казки спонукують школярів навчатися, доречно використовувати багатство мови. Основою деяких казок стали дитячі лічилки. Наприклад, в оповіданні «Хто вигадась більше чисел?» оповідач створив таку асоціативну таблицю множення:

«Три по одному – йди додому,
три по два – он сова,
три по три – носа втри,
три по чотири – дзвоник до квартири,
три по п'ять – землі п'ядь,
три по шість – непроханий гість,
три по сім – цукерки всім,
три по вісім – джмелі в стрісі,
три по дев'ять – качка й лебідь,
три по десять – діток пестять».

«Старі прислів'я» – гра смислів та слів. Популярні висловлювання, прислів'я та приказки матеріалізуються у реальному образі Старого Прислів'я, який виступає втіленням мудрості. Побудувавши оповідь за принципом нонсенсу, письменник створив повчальну казку: сталі фрази і вирази у своєму мовленні потрібно використовувати доречно та влучно, бо тільки у відповідному контексті Старі Прислів'я «завжди кажуть правду». Потрібно правильно не тільки вживати прислів'я, а й ставити запитання («Запитайко»). Приказка «будинок з морозива, як у Болоньї» породжує казочку про веселе народне свято, коли жителі прикрашають вибудований на площі пломбірно-цукатний палац. Хлопчик-роззява втрачає не тільки книжки і зошити, але і пальці, вуха, а добрі сусіди підбирають та приносять мамі. Глузливі казочки застерігають дітей від неробства і чванства, обжерливості і брутальності. Родарі повною мірою виявив свій талант поетизування світу. Так, казка «Синій світлофор» розповідає про ситуацію, у якій затримався вуличний рух через незрозумілі сині вогні на перехресті. Насправді світлофор просто хотів дати людям сигнал – «шлях на небо вільний». Легка витончена фантазія письменника надихає, вчить бачити в ньому світлі та високі початки. «Казки по телефону» – сюжетні ескізи, подібні на байку з прихованим повчанням, вигадку-нісенітницю, фантазування. Книга багата на стилістичні фігури мовою, метафоричністю висловлювань, колористикою образів, контрастів (добра та зла, позитивних та негативних рис людини, світла та темряви), пропагуванням добра, любові, мудрості, повчальною функцією.

1962 року вийшли дві його книжки – «Джип в телевізорі» та «Планта Новорічних Ялинок». Письменник легко та невимушено показав сучасне життя з його незвичними для казок проблемами. Перша казка закликає до співпраці всіх учених світу задля мирного освоєння космосу, проти космічних війн. До єднання всіх цивілізацій, які тільки можуть бути виявлені у Всесвіті, закликає інша казка «Планета Новорічних

Ялинок». А починається пригодницька історія з нібито непотрібного та недоречного для свого віку подарунку на день народження – 9-річному Маркові дарують коника-гойдалку, яку ввечері хлопчик вирішив випробувати. А той виявився... космічним кораблем, який потрапляє на цікаву планету Серену з чудернацьким старовинним календарем, незвичною

крамницею іграшок, крамницею новинок та іншими цікавинками...

Інша казкова повість «Подорож Голубої Стріли» (1964) – зворушлива історія іграшок, які мандрують у пошуках нових господарів. Повість-казка переносить у світ ляльок, які втекли від жадібної та гонористого господина магазину іграшок Феї з метою принести радість бідним дітям, які не отримують від «різдвяної феї» подарунків до Нового року. Автор доречно розповідає про багато серйозних речей, вселяючи благородні уявлення про дружбу, доброту, правду, справедливість.

Книга «Які бувають помилки» (1964) ще раз засвідчила вміння письменника поетизувати банальні речі, висміювати найбільш поширені орфографічні та синтаксичні помилки, що трапляються у школярів. Ці веселі віршики не тільки розважають, але й ненав'язливо подають правила правопису.

Твори Родарі друкуються, насамперед, на сторінках італійських періодичних видань, де в 1964 році були опубліковані епізоди з наступної казки «Торт в небі», яка через два роки (1966) з'являється у книгарнях. Казка піднімає важливу проблему боротьби простих людей із тими, хто готує нову війну. Парадоксальні ситуації, несподівані чарівні перетворення набувають у казці рис дитячої утопії, наприклад, вибух атомної бомби перетворює її на гігантський торт, яким можна нагодувати всіх дітей. «Мораль казки прозора: якби величезні багатства і ресурси, які люди витрачають на гонку озброєнь, були використані на добрі справи, то можна було б не тільки нагодувати мільйони голодних, але і зробити так, щоб шоколадні торти стали доступні всім».

У 1967 році Джанні Родарі був визнаний кращим письменником Італії. Він залишив журналістську та літературну діяльність та декілька років спілкувався з дітьми: займався просвітницькою діяльністю з дітьми, часто зустрічався з ними, розповідав свої нові казки, слідував за реакцією малечі на написані твори. Зі спогадів свого друга Ліно Черутті Родарі називав ці зустрічі «короткими уроками», бо довга розмова з дітьми могла швидко їм набриднути. Як результат багатьох записаних

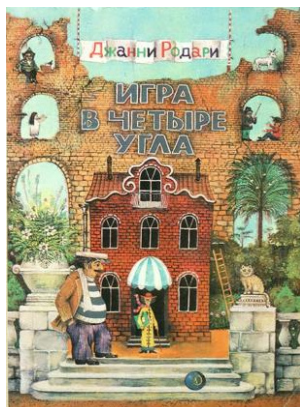
лекцій, які проводив у школах та інших установах, багаторічних записів та роздумів про природу фантазії та уяви виникла книжка «Грамати́ка фантазії...».

За внесок у дитячу літературу у 1970 році Джанні Родарі була присуджена Міжнародна премія імені Г.К. Андерсена – найважливіша міжнародна відзнака з дитячої літератури. Отримуючи престижну нагороду, письменник сказав: «Думаю, що казки – старі і сучасні – допомагають розвивати розум. У казках зберігаються тисячі гіпотез. Казки можуть дати нам ключі, щоб увійти в дійсність новими шляхами...».

Казки самого Дж. Родарі за легкість стилю та захопливий сюжет справедливо називають «іграшками слів». Протягом багатьох років він як прихильник творчості та фантазії занотовував у свій «Зошит Фантастики» різні думки щодо розвитку цих якостей. Цей досвід він вмістив у книжці «Грамати́ка фантазії. Вступ до мистецтва вигадування історій» (1973), у якій письменник запропонував батькам та педагогам прості вправи з розвитку фантазії та уяви кожної дитини. Основний зміст книги – питання різнобічного виховання дитини, формування її неповторної індивідуальності, але особливо автора цікавила проблема творчого розвитку дітей, навчання складання хороших казок за допомогою запропонованих цікавих ігрових методів. Хоча і зазначав, що книжка – не є збірником рецептів створення казок: «Вона всього лише невеликий екскурс у сферу фантазії як знаряддя пізнання дійсності. Шлях, завдяки якому поринаєш в гущу життя, а не витаєш мріями десь далеко». Отже, фантазія потрібна не тільки творчим людям, вона дає змогу розвивати також логічне мислення. Про цю книжку розробник фантазійної ігрової граматики в інтерв'ю зазначив: «Я хотів і тут залишитися казкарем, який розказує про своє ремесло».

1978 року письменник написав казкову повість «Жив-був двічі барон Ламберто» – книгу про старого та хворого, але відомого та неймовірно багатого, барона, який дізнався від мудреця-мандрівника секрет безсмертя фараонів: «Людина, ім'я якої невпинно звучить на вустах, продовжує жити». Цей секрет полягає у безперервному повторенні його імені, від чого Ламберто почав молодіти, відчував себе фактично підлітком, почав займатися всілякими видами спорту. Книга вийшла жива, незвичайна та захоплююча. Це – історія про шлях до щастя, казка для підлітків та дорослих, де існують чудеса та детективні пригоди, дрібниці повсякденного життя перемежуються із сенсаційними подіями, гідними газетної шпальти.

Джанні Родарі часто відвідував Радянський Союз як учасник різних делегацій, член журі міжнародних кінофестивалів. Він об'їздив

багато міст країни - Москву, Ленінград - теперішній Санкт-Петербург, Ригу, Алма-Ату, Симферополь, Ялту, Севастополь, Краснодар, Нальчик, побував у Артеку. Завжди цікавився системою викладання у радянських школах, а свої враження виклав у циклі статей, що публікувалися в Італії. До речі, письменник під час однієї з поїздок до СРСР знявся у декількох епізодах у фільмі режисера Т. Лісіціан «Пригоди Цибуліно». 1979 року письменник здійснив останню подорож до Радянського Союзу. Повернувшись додому, він почав відчувати перші проблеми з кровообігом.

Навіть у такий складний період свого життя він написав збірку коротких оповідань «Гра в чотири кути». В ній зібрані десять коротких оповідань про вигадані історії та цікаві випадки із життя італійців (корова з Вінітено, що їла веселку та віддавала різнобарвне молоко; ветеринар Оттавіо, який вмів спати одним оком; дерева саду, що перебігали кожного дня в різні місця, тобто таким чином грали у гру в чотири кути; гру в морський бій між двома хлопчиками; приземлення на планету Кама тощо). Він приніс рукопис книги до видавництва «Guilio Einaudi editore (Джуліо Ейнауді едіторе)» за декілька днів до неочікуваної смерті у квітні 1980 року.

Італійський письменник пішов із життя **14 квітня 1980 року**. Розпочавши своє творче життя журналістом, Джанні Родарі завершив його всесвітньовідомим письменником-казкарем. Понад тридцять років інтенсивної журналістської та письменницької діяльності, велика кількість публікацій та незліченна кількість дитячих віршів, безліч казок, оповідань. Він постійно жив творчістю, волів виконати свої незліченні задумки, але... Залишилися його чарівні твори - розумні та пустотливі історії, яким судилося довге життя у дитячій літературі. Родарі продовжив традицію сатирикогумористичної повісті-казки Карло Коллоді своїми літературними творами,

багато з яких стали всесвітньовідомими - «Пригоди Цибуліно», «Подорож Блакитної Стріли», «Джельсоміно в Країні брехунів», «Торт у небі», «Казки по телефону». Він завжди залишав можливість читачеві додумати закінчення історії на власний розсуд та зазначав:

«Ніколи не намагайтеся залякати себе словом «кінець». Закінчень у каз-
ки може бути скільки завгодно, хоч усі 13».

Українською мовою твори Джанні Родарі почали з'являтися в кінці
1950-1960-х років. Його перекладали А.Х. Іллічевський, І.В. Корунець,
Г.П. Кочур, М.О. Лукаш, І.І. Труш, І.П. Дзюб, А. Собуцький.

Творчість італійського письменника шанують як в Італії, так і в інших
країнах світу. Твори перекладені багатьма мовами світу. Вони мають
продовження в театральних та музичних оперних постановках, мульт-
типлікаційних та телевізійних фільмах. Його ім'ям названий астероїд
2703 Родарі, що відкрили далекого 1979 року. На честь маленького
хлопчика Цибуліно 1992 року у Росії була створена та надрукована по-
штова марка.

Мрія письменника щодо ілюстрацій його творів дітьми здійснилась:
на 85-річчя від його дня народження Херсонська обласна бібліотека для
дітей імені Дніпрової Чайки провела конкурс малюнків за його дитячими
творами.

Основні твори письменника

- 1951 – Книжка веселих віршів (збірка віршів)
- 1951 – Пригоди Цибуліно
- 1952 – Потяг віршів (збірка віршів)
- 1959 – Джельсоміно в Країні брехунів
- 1960 – У небі і на землі (збірка віршів)
- 1960 – Казки по телефону (збірка оповідань)
- 1962 – Джіп в телевізорі
- 1962 – Планета Новорічних Ялинок
- 1964 – Подорож Голубої Стріли
- 1964 – Які бувають помилки
- 1966 – Торт у небі (збірка)
- 1973 – Як подорожував Джованніно на ім'я Нероба
- 1973 – Граматика фантазії
- 1978 – Жив-був двічі барон Ламберто
- 1980 – Гра в чотири кути
- 1981 – Маленькі волоцюги

Твори Джанні Родарі українською мовою у фонді НБУ для дітей

Родарі Дж. Велика книга казок = Fiale lunghe un sorriso venti piu una / Дж. Родарі ; худож. В. Челак. — Київ : Махаон-Україна, 2011. — 303 с. : іл.

Родарі Дж. Джельсоміно в Країні Брехунів : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця ; іл. Ю. Мітченко. — Київ : Нац. кн. проект, 2009. — 159 с. : іл. — (Бібліотека шкільної класики. Позакласне читання ; 5 кл.).

Родарі Дж. Джельсоміно в Країні Брехунів : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця ; іл. Ю. Мітченко. — Київ : Нац. кн. проект, 2009. — 159 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер).

Родарі Дж. Джельсоміно в Країні брехунів = Gelsomino nel paese dei bugiardi : казк. повість / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця ; худож. К. Дудник. — Київ : Махаон-Україна, 2013. — 183 с. : іл.

Родарі Дж. Джіп в телевізорі : оповідання / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Труша ; худож. Л. Мітченко. — Київ : Веселка, 1981. — 47 с. : іл.

Родарі Дж. Малим і старим про Італію і Рим / Дж. Родарі ; пер. з італ. М. Лукаша ; мал. Н. Лопухової, О. Лопухова. — Київ : Молодь, 1956. — 95 с. : іл.

Родарі Дж. Планета Новорічних Ялинок : казки / Дж. Родарі ; пер. з італ. ; мал. В. Ігнатова ; передм. Г. Почепцова. — Київ : Веселка, 1997. — 541 с. : іл. — (Лауреати Міжнародної премії ім. Г.К. Андерсена).

Родарі Дж. Планета Новорічних Ялинок : казки / Дж. Родарі ; пер. з італ. ; мал. В. Ігнатова ; передм. А. Іллічевського. — Київ : Веселка, 1988. — 447 с. : іл.

Родарі Дж. Планета Новорічних Ялинок : казки / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського та ін. ; вступ. ст. А. Іллічевський ; іл. В. Ігнатов. — Київ : Веселка, 1977. — 471 с. : іл.

Родарі Дж. Планета Новорічних Ялинок : казки / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Дзюб ; іл. В. Ігнатов. — Київ : Веселка, 1967. — 123 с. : іл.

Родарі Дж. Подорож Голубої Стріли : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця ; іл. Ю. Мітченко. — Київ : Нац. кн. проект, 2009. — 170 с. : іл. — (Бібліотека шкільної класики. Позакласне читання ; 5 кл.).

Родарі Дж. Подорож Голубої Стріли : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця ; іл. Ю. Мітченко. — Київ : Нац. кн. проект, 2009. — 175 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер).

Родарі Дж. Подорож Блакитної Стріли / Дж. Родарі ; пер. з італ. І. Корунця. — Київ : Дитвидав УРСР, 1959. — 135 с. : іл.

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; іл. О. Чукавіна. — Київ : Нац. кн. проект, 2009. — 282 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер).

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Дж. Родарі ; з італ. пер. А. Іллічевський ; іл. О. Чукавіна ; обкл. Ю. Мітченко. — Київ : Школа, 2008. — 281 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер).

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; худож. Л. Якшис. — Київ : Махаон-Україна, 2004. — 143 с. : іл. — (Золота колекція).

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевський ; іл. О. Чукавіна. — Київ : Школа, 2003. — 282 с. : іл. — (Золота бібліотека).

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; іл. А. Чукавіна. — Київ : Школа, 2001. — 282 с. : іл. — (Золота бібліотека).

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; мал. В. Сутєєва. — Київ : Веселка, 1985. — 182 с. : іл. — (Бібліотечна серія).

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно : повість-казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; мал. В. Сутєєва. — Київ : Веселка, 1976. — 199 с. : іл. — (Бібліотечна серія).

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; мал. В. Сутєєва. — Київ : Дитвидав УРСР, 1961. — 196 с. : іл.

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; мал. В. Сутєєва, В. Григор'єва, К. Полякової. — Київ : Молодь, 1956. — 197 с. : іл.

Родарі Дж. Пригоди Цибуліно / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Іллічевського ; мал. В. Сутєєва, Б. Григор'єва, К. Полякової. — Київ : Молодь, 1956. — 197 с. : іл.

Родарі Дж. Принцеса Веселина : казки / Дж. Родарі ; пер. з італ. В. Чайковського ; худож. В. Челак. — Київ : Махаон-Україна, 2011. — 191 с. : іл. — (Місто чудес).

Родарі Дж. Торт у небі : казк. повість і казки / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Собуцький, В. Чайковський ; худож. В. Челак. — Київ : Махаон Україна, 2010. — 108, [3] с. : іл. — (Казкові повісті).

Родарі Дж. Торт у небі : казка / Дж. Родарі ; пер. з італ. А. Собуцький ; худож. В. Ігнатов. — Київ : Веселка, 1973. — 78 с. : іл.

Родарі Дж. У небі і на землі : вірші / Дж. Родарі ; пер. з італ. Г. Кочура, М. Лукаша ; мал. В. Ігнатова. — Київ : Веселка, 1990. — 80 с. : іл.

Родарі Дж. У небі і на землі : вірші / Дж. Родарі ; пер. з італ. Г. Кочур, М. Лукаш ; худож. А. Жуковський. — Київ : Веселка, 1966. — 80 с. : іл.

Родарі Дж. Якого кольору ремесла? / Дж. Родарі ; пер. з італ. М. Лукаша ; мал. В. Колтунова. — Київ : Дитвидав, 1960. — 14 с. : іл.

Книги та статті про життя та творчість письменника

Барутчева Е. Поезд из нашего детства : штрихи к портрету Джанни Родари / Е. Барутчева // Дошк. воспитание. — 2008. — № 6. — С. 70-79.

Стисла біографія та особливості творчості письменника, опис ігор за творами автора для дошкільників.

Бегак Б. Могущество мечты / Б. Бегак // Сложная простота : очерки об искусстве дет. лит. / Б. А. Бегак. — М., 1980. — С. 248-267.

Характеристика творчості італійського письменника.

Бегак Б. Игра и жизнь / Б. Бегак // За горами, за морями. — М., 1982. — С. 53-72.

Характеристика творчості письменника.

Брандис Е. Стихи и сказки Дж. Родари / Е. Брандис // От Эзопа до Джанни Родари / Брандис Е. — М. : Дет. лит., 1980. — С. 248-252.

Коротка характеристика творчості.

Давидюк Л. Джанні Родарі (1920-1980) / Л. Давидюк, О. Задорожня // Зарубіжна літературна казка : навч. посіб. / Л. Давидюк, О. Задорожня. — Київ, 2003. — С. 186-192.

Коротка біографічна довідка про письменника, окремі розділи казки «Пригоди Цибуліно» та казка «Людина, яка хотіла вкрати Колізей» зі збірки «Казки по телефону».

Зиман Л. Итальянская детская литература XX века / Л. Зиман // Зарубежная литература для детей и юношества / Л. Зиман. — М., 2007. — С. 225-235.

Творчість італійських письменників Джанні Родарі та Джуліани Болдріні.

Качак Т. Джанні Родарі (1920-1980) / Т. Качак, Л. Круль // Зарубіжна література для дітей : підручник / Т. Качак, Л. Круль. — Київ, 2014. — С. 317-321.

Життя та творчість італійського письменника.

Почепцов Г. Планета казок / Г. Почепцов // Родарі Дж. Планета Новорічних Ялинок / Дж. Родарі. — Київ, 1997. — С. 5-8.

Коротка характеристика казок письменника.

Родарі Джанні // Зарубіжні письменники : енцикл. довід. : у 2 т. / за ред. Н. Михальської, Б. Щавурського. — Тернопіль, 2006. — Т. 2. — С. 432-433.

Нарис про життя та творчість письменника.

Родари Джанни // Писатели нашего детства : 100 имен : биограф. словарь в 3-х ч. — Ч. 1. — М., 2000. — С. 310-314.

Життя та творчість дитячого письменника, список основних творів та літератури про нього.

Светлова Г. Итальянский сказочник Джанни Родари / Г. Светлова // Дошк. воспитание. — 2001. — № 4. — С. 63-67.

Характеристика творчості письменника.

Тарасов Л. Волшебник из Рима : послесловие / Л. Тарасов // Родари Дж. Римские фантазии / Дж. Родари. — М., 1987. — С. 688-700.

Літературознавчий нарис про життя та творчість дитячого письменника.

Тубельская Г. Родари Джанни (1920-1980) / Г. Тубельская // Зарубежные детские писатели : сто имен : биобиблиогр. справочник / Г. Тубельская. — Ч. 2 : Н-Я. — М., 2006. — С. 66-72.

Біографія письменника зі списком основних творів та літератури про нього.

Матеріали до вивчення творчості Джанні Родарі у школі

Венгльовська З. Джанні Родарі - італійський дитячий письменник. Вірш «Листівки з видами міст» : [конспект уроку] / З. Венгльовська // Все для вчителя. — 2015. — № 4. — С. 4.

Григоренко О. Збірка Джанні Родарі «Казки по телефону» : позакл. читання / О. Григоренко // Всесвіт. літ. та культура в навч. закладах України. — 2015. — № 7-8. — С. 55-56.

Конспект уроку за збіркою оповідань.

Григоренко О. Урок з вивчення збірки Дж. Родарі «Казки по телефону» / О. Григоренко // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2012. – № 10. – С. 39-41.

Розробка уроку за збіркою оповідань.

Гузь О. Орієнтовне планування уроків для 6 класу : уроки № 56-57 / О. Гузь, С. Тіхоненко // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2015. – № 2. – С. 24-26.

Конспекти уроків за темою «Джанні Родарі (1920-1980). «Листівки з видами міст». Широта світу та його сприйняття ліричним героєм вірша. Листівки як символ широти світу й прагнення до його відкриття».

Гура Л. Фантазія в країні дитинства : формування мовленнєвої компетентності дітей засобами ТРВЗ та «Граматики фантазії» Джанні Родарі : [добрірка матеріалів] / Л. Гура // Дит. садок (Шк. світ). – 2012. – № 46. – С. 1-31.

Дриль О. В країні великих казкарів : підсумк. урок-подорож на тему «Літературні казки» : (за творчістю О. Уальда, Р. Распе, Р. Кіплінга, У. Діснея та Дж. Родарі) / О. Дриль // Всесвіт. літ. в серед. навч. закладах України. – 1996. – № 10. – С. 9-10.

Конспект уроку з вікторією.

Кравченко Г. По сторінкам «Приключений Чиполлино» : 55 лет рус. переводу книги Дж. Родари / Г. Кравченко // Книжки, нотки и игрушки для Катюшки и Андрюшки. – 2008. – № 4. – С. 6-8.

Сценарій за мотивами твору письменника «Пригоди Цибуліно».

Ляшенко І. Розвиток здібностей учнів до словесної творчості / І. Ляшенко // Зарубіж. літ. в шк. України. – 2014. – № 5. – С. 21-23 ; Всесвіт. літ. та культура в навч. закладах України. – 2015. – № 4. – С. 23-25.

Про книжку письменника «Грамматика фантазії...» та застосування прийомів фантазування на уроках світової літератури.

Мірошніченко Л. Урок позакласного читання на тему: «У чудову країну казок, у гості до Джанні Родарі» / Л. В. Мірошніченко // Зарубіж. літ. в навч. закладах. – 2000. – № 7. – С. 24-25.

Конспект уроку за темою.

Тетеріна О. Володар світу фантазій : (до 90-річчя від дня народж. видат. італ. чарівника слова Джанні Родарі) / О. Тетеріна // Початкова шк. — 2010. — № 10. — С. 57-59.

Коротка біографічна довідка, вислови письменника як теми для виховних годин та бесід та матеріали до уроків із кросвордом за його творами.

Юхновська Н. Методичне трансформування «Граматики фантазії» Джанні Родарі в сучасний урок зарубіжної літератури : із досвіду роботи / Н. Юхновська // Всесвіт. літ. в сучас. шк. — 2020. — № 1. — С. 11-17.

Досвід застосування методів фантазування Дж. Родарі в методиці проведення сучасних уроків зарубіжної літератури.

Літературні подорожі за творами письменника

Завгородня Л. У казковому світі Джані Родарі : літ. вітальня до 95-річчя від дня народж. письменника / Л. Завгородня // Зарубіж. літ. в шк. України. — 2015. — № 7-8. — С. 72-76 ; Всесвіт. літ. та культура в навч. закладах України. — 2015. — № 10. — С. 36-40.

Сценарій позакласного заходу, присвяченого вивченню творчості письменника з інсценізацією фрагменту казки «Пригоди Цибуліно».

Миргородська Л. Пригоди Цибуліно : театраліз. вистава для ст. дошкільнят за мотивами казки Джанні Родарі / Л. Миргородська ; мал. М. Пилипенко // Дошк. виховання. — 2015. — № 9. — С. 35-39.

Ролева Л. Фантазии Джанни Родари : лит. путешествие по страницам любимых книг учащихся 4-5 кл. / Л. Ролева // Читаем, учимся, играем. — 2012. — № 12. — С. 8-10.

Сценарій з іграми та конкурсами, присвячені казкам письменника «Пригоди Цибуліно»,» Джельсоміно в Країні брехунів» та «Подорож Блакитної Стріли».

Шуман О. Тайна Чиполлино... : [мандрівка сторінками казки Дж. Родарі «Пригоди Цибуліно» / О. Шуман, О. Рябовол // Шк. б-ка. — 2014. — № 8. — С. 86-87.

Сценарій заходу за твором «Пригоди Цибуліно».

Електронні ресурси

Вправи від Джанні Родарі: грай, фантазуй та розвивай уяву [Електронний ресурс] // Bokmal.com.ua : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://bokmal.com.ua/life/vpravy-vid-dzhanni-rodari-hrai-fantazui-ta-rozvyvai-uiavu/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Родари Джанні [Електронний ресурс] : [із електронної аудіобібліотеки творів «Почитайко»] // Національна бібліотека України для дітей : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://chl.kiev.ua/pub/Publication/Author/34>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.
Коротка біографія, добірка оповідань письменника.

Дж. Родарі [Електронний ресурс] : [біогр. італ. письменника] // Тернопільська обласна бібліотека для дітей : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://odb.te.ua/2942>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Джанні Родари [Електронний ресурс] // Лабораторія фантастики : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://fantlab.ru/autor1227>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Казюлькіна І. Родари Джанні [Електронний ресурс] / І. Казюлькіна // Библиогид : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://bibliogid.ru/archive/pisateli/o-pisatelyakh/472-rodari-dzhanni>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Мяэотс О. В действительность - через форточку : Джанні Родари : пятидесятилетие первой встречи [Електронний ресурс] / О. Мяэотс // Библиотека в школе (Первое сентября) : [вебсайт журналу]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://lib.1sept.ru/article.php?ID=200400205>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Планета казок від батька Цибуліно [Електронний ресурс] : метод. поради до 95-річчя від дня народження італ. дит. письменника Джанні Родарі / Нац. б-ка України для дітей; підгот. Ю. В. Осадча. — Київ, 2015. — 44 с. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/mbm/Book/View/147#page/1/mode/2up>. — Дата звернення: 30.06.2020.

Планета казок Джанні Родарі : (до 95-річчя від дня народж. італ. письменника) [Електронний ресурс] : віртуальна мандрівка для дітей мол. шк. віку / Рівнен. обл. б-ка для дітей ; уклад М. М. Романова. — Режим доступу: <https://en.calameo.com/read/003873031abba0c1a863b>. — Дата звернення: 30.06.2020.

Інтерактивний ресурс за творами письменника.

Планета казок Джанні Родарі [Електронний ресурс] : метод. поради до 100-річчя від дня народж. італ. дит. письменника Джанні Родарі / КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей» ; уклад. О. Дорохова. — Чернігів, 2020. — 21 с. — Режим доступу: <http://www.chl.kiev.ua/mbm/Book/View/509#page/1/mode/2up>. — Дата звернення: 30.06.2020.

Родарі Джанні [Електронний ресурс] : [біогр. італ. письменника, тексти творів] // javalibre.com.ua : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://javalibre.com.ua/java-book/author/bio/5007>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Сальникова Е. Секрет бессмертия от Джанни Родари [Електронний ресурс] / Е. Сальникова // Библиотека в школе (Первое сентября) : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://lib.1sept.ru/view_article.php?ID=201000912. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Коротка характеристика повісті «Жив-був двічі барон Ламберто, або Чудеса острова Сан-Джуліо».

Світло таланту [Електронний ресурс] : біобібліогр. довідка : 23 жовтня 2015 року - 95 років від дня народж. італ. письменника-казкаря Джанні Родарі // Волинська обласна бібліотека для дітей : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.biblioteka.volyn.ua/konkursy/5929/>. — Дата звернення: 30.06.2020.

Екранізація творів Джанні Родарі

(МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ)

Хлопчик із Неаполя. Мультфільм. Режисер І. Аксенчук. СРСР, 1958.

Цибуліно. Мультфільм. Режисер Б. Дьожкін. СРСР, 1961.

Роззява Джованні. Мультфільм. Режисер А. Петров. СРСР, 1969.

Блакитна Стріла: за мотивами казки Дж. Родарі «Подорож Блакитної Стріли». Мультфільм. Режисер М. Бузинова, І. Доукша. СРСР, 1985.

Блакитна Стріла. Мультфільм. Режисер Е. Д'Ало. Німеччина, 1996.
Перетворення: за однойменною казкою Дж. Родарі. Мультфільм. Режисер М. Серебряков. СРСР, 1982.
Хода розгублених: адапт. до оповідань Дж. Родарі. Мультфільм. Директор Б. Алемагна, Дж. Бьянкі. Франція, 2005.
Хитрий Піноккіо. Мультфільм. Директор А. Бласко. Аргентина, 2009.
Таксі до зірок. Мультфільм. Режисер Ю. Крумпольк. Словачка, 2016.

Художні фільми

Пригоди Цибуліно. Телевізійний серіал. 1959
Цибуліно. Телевізійний фільм. Директор І. Каткіс. Угорщина, 1962.
Цибуліно. Художній фільм. Режисер Т. Лісиціан. СРСР, 1973.
Торт в небі. Художній фільм. Режисер Л. Дель Фра. Італія, 1973.
Чарівний голос Джельсоміно. Музичний художній фільм. Режисер Т. Лісиціан. СРСР, 1977.
Торт в небі. Телевізійний фільм. Директор Ф. Сік. Угорщина, 1984.
Лоренцо у Країні брехунів. Художній фільм. Директор Ю. Брауер. Німеччина, 1997.

Театральні постановки творів Джанні Родарі

Торт в небі. Дитяча опера (за мотивами однойменного твору Дж. Родарі). Музика О. Фрідлендера. Свердловськ, 1970.
Цибуліно. Балет на 3 дії. Музика К. Хачатуряна, хореограф Г. Майоров. Київ, Національний академічний театр опери та балету України ім. Т.Г. Шевченка, 1974.
Чіполліно. Музична казка для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку (за однойменною казкою Дж. Родарі «Чіполліно»). Київ, Київський національний академічний театр оперети.
Чіполліно, або Історія одного карнавалу (за мотивами казки Дж. Родарі «Пригоди Цибуліно»). Реж. Б. Чуприна. Херсон, Херсонський академічний обласний театр ляльок.
Джельсоміно в Країні брехунів. Музична казка (за мотивами однойменної казки Дж. Родарі). Реж. Д. Айше. Київ, Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка, 2017.
Чіполліно. Казковий мюзикл на 2 дії (за однойменною казкою Дж. Родарі). Музика І. Поклада, лібрето І. Шуба, вірші О. Вратарьова. Реж. В. Синіков. Одеса, Одеський академічний театр музичної комедії імені М. Водяного, 2019.

Учитель, журналіст, письменник Джанні Родарі

(ВИСЛОВИ ПИСЬМЕННИКА)

«Я став письменником майже випадково... Однак, сам того не підозрюючи, я довго готувався до своєї письменницької діяльності».

«Писати вірші для дітей стало відкриттям для мене самого. Воно зацікавило та захопило мене».

«Я люблю писати казки, тому що ця форма надає мені можливість говорити про всі проблеми мовою, доступною дитячому розумінню».

«Вже декілька років минуло після того, як я перестав вчителювати. Я взяв перо і уявив собі, що до мене звернуті очі моїх вихованців, що вони чекають від мене казок або кумедних історій... Так я почав писати для малят».

«Учителем я був, швидше за все, нікчемним ... Але, нудним я не був ніколи. Я розповідав у класі - і тому що любив дітей, і тому що сам був не проти побавитися - історії, які не мали ні найменшого відношення до реальної дійсності та здорового глузду».

«Книжки - найкращі іграшки, а без іграшок діти просто не можуть вирости добрими».

«Я хотів би, щоб іграшки служили і дорослим, і дітям, щоб в них можна було грати всією сім'єю, всім класом, разом з учителем. Я хотів би, щоб і мої книги були такими ж...».

«Уважно вдивись у світ, в якому ми живемо. Як гарно і мудро він створений. У ньому панують неперевершена краса, гармонія і спокій».

«...всі ці роки я ще працював як журналіст та робив багато інших речей. Наприклад, я писав статті для газет та журналів, займався шкільними проблемами, грав зі своєю донькою, слухав музику, гуляв, думав. А думати - це теж корисна справа. Можливо, навіть найкорисніша з усіх інших. По-моєму, кожна людина повинна півгодини в день думати. Це можна робити скрізь - сидячи за столом, гуляючи в лісі, на самоті або в компанії».

«Я задоволений, коли який-небудь хлопчик охоче слухає мої історії. Ще більше радію я, коли ця історія викликає у нього бажання говорити, висловлювати свою думку, ставити дорослим питання, вимагати, щоб вони відповідали».

«...Втім, я завжди, коли пишу для дітей, одним оком бачу тата, який схилювся над сином, який читає. Але й сини розуміють набагато більше, ніж нам здається...».

«...у дійсність можна увійти з головного входу, а можна влізти в неї - і це куди забавніше - через квартиру».

«Я намагався робити іграшки зі слів».

«Фантазія і наука не суперники, не вороги, а союзники, руки і ноги одного тіла, дочки і матері одного інтелекту».

«Творчість - синонім оригінального складу мислення, тобто здатності постійно ламати звичні рамки накопичувального досвіду. Творчий розум - це розум активний, допитливий, який виявляє проблеми там, де інші їх не бачать, вважаючи, що на все є готова відповідь; він відчуває себе, як риба у воді, в мінливій ситуації, там, де ввижаються небезпеки; він здатний приймати свої, ні від кого незалежні, самостійні рішення, він заперечує те, що йому нав'язують, по-новому оперує предметами та поняттями, не даючи себе обплутати ніякими конформістськими міркуваннями. Всі ці якості проявляються у процесі творчості. І цей процес - ... веселий, ігровий завжди, навіть, коли мова йде про «сувору» математику».

Планета **«Веселих вітамінів і фантазій»** **від Джанні Родарі**

(ВИСЛОВИ ПРО ТВОРЧІСТЬ ПИСЬМЕННИКА)

«Дотепна і дуже розумна людина, ...якщо опинявся серед малечі, із задоволенням залишався з ними, організовував для них ігри та вигадував історії. В домашніх умовах він був людиною, яка дотримувалась належного порядку, до якого звик з дитинства».

(Марія Тереза Феретті, його дружина)

«Він став дитячим письменником не тому, що редактор газети «Уніта» запропонував йому писати для дітей, а тому, що цьому сприяла вся його душевна організація, усі його симпатії, усі властивості його таланту».

«Вірші Родарі завжди оптимістичні. Адже вони виховують веселих людей. а весела людина, за запевненням поета, зростає швидше».

«Як і всякий новатор, він будує казкове оповідання не на порожньому місці. Найчастіше створені ним ситуації спираються на класичну традицію – і на широковідомі пригоди дерев'яного чоловічка Піноккіо, і на історію Попелюшки з її втраченим черевичком, і на німецьке сказання про Гаммеліне...».

«Дитяча мрія втілюється у багатьох казках Родарі».

«Казки Джанні Родарі – казки про правду. Їхня художня цінність дорівнює їхній виховній силі. Казки ці радісні для всіх та доступні всім. І це перш за все тому, що письменникові – за його власними словами – несподівано вдалося знайти мову, що дозволяє найбільш повно висловити думки про чудовий, неповторний та близький йому світ».

(Б.О. Бегак, російський критик, літературознавець, спеціаліст у галузі дитячої літератури)

«Джанні Родарі легко й невимушено приніс у казку зовсім сучасне життя з його незвичними для казки проблемами».

«Мені здається, що Джанні Родарі дав нове життя самому жанру літературної казки. До нього вона була трохи непоміченою, штучною».

«Джанні Родарі міг розказати казку про кожен рік, що поруч із нами. Навіть брехня змогла потрапити в казку, як це діється в «Джельсоміно в Країні брехунів», де все одно врешті-решт перемагає правда».

(Г. Почепцов, український письменник)

Літературні ігри за основними творами письменника

ЦИБУЛІНО ТА ЙОГО ДРУЗІ

(Тест)

1. Визначити рік написання казки «Пригоди Цибуліно»:
 - 1947
 - **1951**
 - 1955
2. Ким були жителі країни, в якій жив Цибуліно:
 - **овочі та фрукти**
 - ягоди
 - кондитерські вироби
3. Де працював Цибуліно:
 - прислужував у графинь Вишеньок
 - **у швацькій майстерні майстра Виноградинки**
 - працював сільським адвокатом
4. За яку провину посадили до в'язниці старого Циполоне:
 - за хуліганство
 - **наступив на ногу Принцу Лимону**
 - забрів у чужий сад
5. Хто збирав по одній цеглині в рік, відмовляючи собі у всьому:
 - майстер Виноградинка
 - **кум Гарбуз**
 - синьйор Горох
6. Які тварини допомогли визволити з в'язниці старого Циполоне та інших овочів:
 - миші
 - **кроти**
 - кролі
7. Кому передали замок після перемоги над урядом Принца Лимона:
 - **дітям**
 - бідним родинам
 - інопланетянам
8. Де працював кум Гарбуз із перших днів республіки:
 - будував свій дім
 - допомагав у швацькій майстерні майстра Виноградинки
 - **став садівником при замку**

ФРУКТОВО-ОВОЧЕВА КРАЇНА ЗА КАЗКОЮ «ПРИГОДИ ЦИБУЛІНО» (упізнати героя твору за описом)

Джанні Родарі «Поштові листівки з видами міст»

Г	Ц	И	Г	М	Е	С	І	Б	Г	У	А	Х	І
Р	З	И	І	Х	Р	И	М	Щ	Е	М	А	Л	К
Г	Я	Б	Л	І	П	Н	Г	Р	Ч	Н	З	И	Щ
Ш	Б	Ц	Г	У	К	Ь	Ь	З	Ш	Г	И	Г	С
К	О	Л	І	З	Е	Й	Г	Щ	Е	Е	С	У	К
Ф	Г	С	Г	Л	Я	О	Д	Ч	Ф	Т	Т	Г	Я
А	И	Ь	Г	Ф	О	Р	У	М	С	П	К	Е	Ш
Ц	И	Т	О	Г	К	А	П	І	Т	О	Л	І	И
Й	Щ	У	Н	Е	А	П	О	Л	Ь	Д	В	Б	Ж
Т	Т	С	Д	Н	П	І	З	А	Н	С	Ь	К	А
Щ	У	Я	О	У	Г	В	Е	Ц	І	Я	Д		
Ш	Щ	Ч	Л	Я	Д	Е	С	Ю	Д	Н	Ь	Б	
Ю	О	З	И	Г	Р	З	Н	І	Й	Л	І	Л	И
У	С	К	Н	І	П	У	Ю	М	Ж	Ф	О	У	Ф
Е	Ь	П	І	М	Т	В	Е	Ж	Л	Ь	Д	Н	
У	Щ	И	Я	Ч	Ч	І	Ш	М	У	И	Д	Й	Щ
Ч	Ч	Р	У	Х	П	Й	К	У	Б	Ь	Я	Ж	

1. МІЛАН

Місто Італії, де розміщений один із найкращих готичних соборів світу

2. ВЕНЕЦІЯ

Назва міста з мережею каналів

3. ФОРУМ

Площа для масових зборів

4. НЕАПОЛЬ

Місто на заході Італії, в якому розташована затока

5. ПІЗАНСЬКА

Знаменита похила вежа в Італії

6. СИНЬЙОР

Звернення до чоловіка у Італії

7. ГЕНУЯ

Назва міста, в якому знаходяться гавань та блискучі палаци

8. РИМ

«Він був одягнений у все жовте, а над його жовтою шапкою дзеленчав золотий дзвіночок». (Принц Лимон)

«З карети виліз одягнений у все зелене товстун. Його червона надута пика здавалось ось-ось трісне». (Синьйор Помідор)

«...сільський адвокат, мабуть, був уже наготові, бо на цей поклик вискочив, як горошина зі стручка». (Синьйор Горох)

«...мав величезне черево, та нічого дивуватися, бо він тільки те й робив, що жер з ранку до вечора і з вечора до ранку, і тільки якусь часинку відпочивав од їжі». (Барон Апельсин)

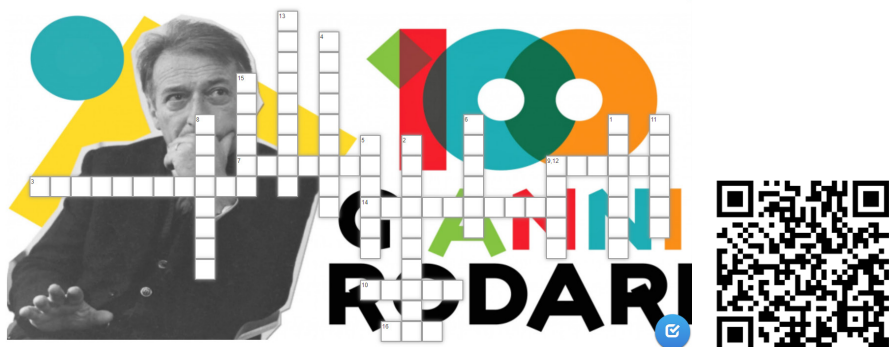
«Побачив за огорожею хлопчика-однолітка. Хоча хлопчик був одягнений бідно, та його личко було веселе і симпатичне». (Цибуліно)

«Дівчинка років десяти, з кіскою, що стирчала догори і скидалася на хвостик...». (Редисочка)

ВИДАТНИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ КАЗКАР (кресворд про життя та творчість)

Видатний італійський казкар Джанні Родарі

2020-07

1. Найромантичніше місто в Італії із вірша «Поштові листівки з видами міст». (Венеція)
2. Назва в Італії лічилочок, небилиць, колискових, жартівливих віршиків, вільний жвавий розмір яких полегшує запам'ятовування. (Філастроке)
3. Герой, який за допомогою голосу зруйнував палац Джакомоне. (Джельсоміно)
4. Один із семи пагорбів, на яких виник Стародавній Рим, з вірша «Поштові листівки з видами міст» (Капітолій)
5. Прізвище дитячого російського поета, який першим переклав російською мовою вірші Дж. Родарі в СРСР. (С.Я. Маршак)
6. Переклад імені Джельсоміно з італійської. (Жасмин)
7. Що з'їла корова та чому стало різнобарвним її молоко у одному з оповідань збірки письменника «Гра в чотири кути». (Веселка)
8. Місто, в якому навчався юний письменник. (Гавірате)
9. Назва журналу, де вперше було надруковано казку «Пригоди Цибуліно». («Піонер»)
10. Ім'я доньки письменника. (Паола)
11. Назва планети, куди потрапив 9-річний Марко з казки «Планета Новорічних Ялинок». (Серена)
12. Професія батька Джанні Родарі. (Пекар)
13. Основна професія Джанні Родарі. (Журналіст)
14. Кличка кота, друга Джельсоміно. (Шкандибчик)
15. Яке свято постійно відзначалося на Планеті Новорічних Ялинок. (Різдво)
16. Жадібна та гонориста господиня магазину іграшок із твору «Подорож Блакитної Стріли». (Фея)

ЗНАЙДИ СЛОВА

(за віршем «Поштові листівки з видами міст»)

Джанні Родарі «Поштові листівки з видами міст»

Г	Ц	И	Г	М	Е	С	І	Б	Г	У	А	Х	І
Р	З	И	І	Х	Р	И	М	Щ	Е	М	А	Л	К
Г	Я	Б	Л	І	П	Н	Г	Р	Ч	Н	З	И	Щ
Щ	Б	Ц	Г	У	К	Ь	З	Ш	Г	І	Г	С	
К	О	Л	І	З	Е	Й	Г	Щ	Е	С	У	К	
Ф	Г	С	Г	Л	Я	О	Д	Ч	Ф	Т	Г	Я	
А	И	Ь	Г	Ф	О	Р	У	М	С	П	К	Е	Щ
Ц	И	Т	О	Г	К	А	П	І	Т	О	Л	І	Й
Й	Щ	У	Н	Е	А	П	О	Л	Ь	Д	В	Б	Ж
Т	Т	С	Д	Н	П	І	З	А	Н	С	Ь	К	А
Щ	У	Я	О	У	Г	В	Е	Н	Ц	І	Я	Д	
Щ	Щ	Ч	Л	Я	Д	Е	С	Ю	Д	Н	Ь	Б	
Ю	О	З	И	Г	Р	З	Н	І	Й	Л	І	Л	И
У	С	К	Н	І	П	У	Ю	М	Ж	Ф	О	У	Ф
Е	Ь	П	І	М	Т	В	Е	Ж	Л	Ь	Д	Н	
У	Щ	І	Я	Ч	Ч	І	Ш	М	У	І	Д	Й	Щ
Ч	Ч	Р	У	Х	П	І	К	У	Е	Ь	Я	Ж	

1. МІЛАН

Місто Італії, де розміщений один із найкращих готичних соборів світу

2. ВЕНЕЦІЯ

Назва міста з мережею каналів

3. ФОРУМ

Площа для масових зборів

4. НЕАПОЛЬ

Місто на заході Італії, в якому розташована затока

5. ПІЗАНСЬКА

Знаменита похила вежа в Італії

6. СИНЬОР

Звернення до чоловіків у Італії

7. ГЕНУЯ

Назва міста, в якому знаходяться гавань та блискучі палаци

8. РИМ

- Один із семи пагорбів, на яких виник Стародавній Рим. (Капітолій)
- Амфітеатр у Римі, де відбувалися бої гладіаторів. (Колізей)
- Місто Італії, де розміщений один із найкращих готичних соборів світу. (Мілан)
- Місто на заході Італії, в якому розташована затока. (Неаполь)
- Знаменита похила вежа в Італії. (Пізанська)
- Один із найнебезпечніших вулканів світу. (Везувій)
- Назва човнів у Венеції. (Гондоли)
- Назва міста з мережею каналів. (Венеція)
- Площа для масових зборів. (Форум)
- Назва міста, в якому знаходяться гавань та блискучі палаци. (Генуя)
- Звернення до чоловіків у Італії. (Синьйор)
- Місто, в якому знаходяться Капітолій, Колізей та Форум. (Рим)

Список використаної літератури

Бегак Б. Могущество мечты / Б. Бегак // Сложная простота : очерки об искусстве дет. лит. / Б. А. Бегак. — М., 1980. — С. 248-267.

Зиман Л. Итальянская детская литература XX века / Л. Зиман // Зарубежная литература для детей и юношества / Л. Зиман. — М., 2007. — С. 225-235.

Качак Т. Джанні Родарі (1920-1980) / Т. Качак, Л. Круль // Зарубіжна література для дітей : підручник / Т. Качак, Л. Круль. — Київ, 2014. — С. 317-321.

Почепцов Г. Планета казок / Г. Почепцов // Родарі Дж. Планета Новорічних Ялинок / Дж. Родарі. — Київ, 1997. — С. 5-8.

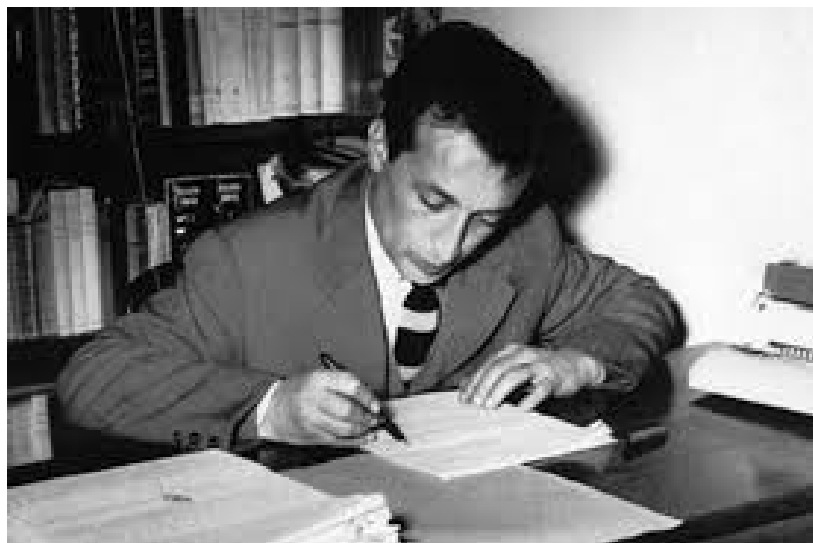
Тарасов Л. Волшебник из Рима : послесловие / Л. Тарасов // Родари Дж. Римские фантазии / Дж. Родари. — М., 1987. — С. 688-700.

Gianni Rodari [Електронний ресурс] : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <http://www.giannirodari.it/biografia/index.html>. — Мова італ., англ. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Джанни Родари [Електронний ресурс] // Лаборатория фантастики : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://fantlab.ru/autor1227>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Сальникова Е. Секрет бессмертия от Джанни Родари [Електронний ресурс] / Е. Сальникова // Библиотека в школе (Первое сентября) : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://lib.1sept.ru/view_article.php?ID=201000912. — Назва з екрана. — Дата звернення: 30.06.2020.

Фотогалерея

ВОЛОДАР СВІТУ КАЗКОВИХ ФАНТАЗІЙ

Інформаційний список та матеріали для проведення заходів
із нагоди 100-річчя від дня народження італійського дитячого
письменника Джанні Родарі

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.

Укладач Л.М. Ільченко.

Літературний редактор В.В. Зеленська.

Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.

Підписано до друку 11.09.2020 р.

Зам. № 17. Тираж 75 прим.

Видавець та виготовлювач

НБУ для дітей

вул. Я. Корчака, 60, м. Київ, 03190

Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91

<http://www.chl.kiev.ua>

mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей
вул. Я. Корчака, 60,
м. Київ, 03190
Тел./факс: 400-65-87,
тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua